

Stenogrammid

XIII Riigikogu stenogramm

V istungjärk

Kolmapäev, 31. mai 2017, kell 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Eesti diasporaa ja kultuuripoliitika
2. 13:11 Valitsemise kultuur
3. 13:25 Vene keel laulupeol
4. 13:38 Eesti majanduse olukord
5. 13:53 Majandus

13:00 Infotund

Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Austatud valitsusliikmed! Tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel on täiskogus kohal 33 Riigikogu liiget.

Valitsusliikmetest on infotunnis peaminister Jüri Ratas, kultuuriminister Indrek Saar ja maaeluminister Tarmo Tamm. Sõltuvalt küsijate sooviavalduste arvust eilsel päeval annan võimaluse esitada kaks lisaküsimust.

Üles Tagasi

---

1. 13:01 Eesti diasporaa ja kultuuripoliitika

Esimees Eiki Nestor

Esimene küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Jaak Madison, palun! Aga Jaak Madisoni ei ole. Sel juhul vastab kultuuriminister Indrek Saar Krista Aru küsimusele.

Krista Aru

Aitäh, härra esimees! Austatud kultuuriminister! Hargmaisusest on saanud meie kultuuriruumi loomulik osa. Samas, kui lugeda meie kultuuripoliitikat, siis seal ei ole hargmaisust veel lahti mõtestatud ja see ei ole leidnud ka küllaldaselt n-ö tegevustega äramärkimist. Kas ja kuivõrd vajab meie kultuuripoliitika teie meelest praegu selle uue, muutunud reaalsuse valguses ümbervaatomist? Millised oleksid need tegevused, millega tuleks rohkem tegelema hakata?

Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh küsimuse eest! Kultuuriministeeriumil on võimalik selle teemaga regulaarselt kokku puutuda

rahvuskaslaste programmi nõukogu kaudu. Sinna on Kultuuriministeerium nimetanud kaks ametnikku: üks välissuhete osakonnast ja teine kultuurilise mitmekesisuse osakonnast. Valdavalt koordineerib selle nõukogu tööd siiski haridusministeerium ehk väliseesti kogukondade või diasporaaga tegeleb eelkõige Haridus- ja Teadusministeerium. Kultuuriministeeriumil on loomulikult oluline roll kõikide nende tegevuste juures, sest me ei kujuta ju ette, kuidas me eestlust välismaal säilitaksime, kui me seal oma kultuuri ei viljeleks. Õnneks on Eesti kogukonnad aastakümneid, eri aegadel välismaale elama asudes olnud ise väga aktiivsed oma keele ja kultuuri säilitamisel. Kultuur ju muutub ajas: kultuuri erinevad vormid – see, kuidas teda viljeletakse – muutuvad ajas üsna kiiresti. Loomulikult tingib see ka selle, mida parasjagu sellelt väliseesti kogukonnalt oodatakse, mis on need asjad, mille peale kokku tullakse, kui neid välismaal korraldatakse. Meie oleme omalt poolt püüdnud hoida mitmekesisust, et oleks kättesaadavad ja esindatud traditsioonilised ja klassikalised asjad, aga teiselt poolt ka uuemad trendid või suundumused kultuuris, mõeldes noorema põlvkonna peale.

Esimees Eiki Nestor

Aitäh, minister!

Kultuuriminister Indrek Saar

Kindlasti on sellel ajal veel üks väga oluline mõõde. See on eesti keel – see, et välismaal suudetakse eesti keelt õpetada ja luuakse võimalused selle kasutamiseks.

Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, esimene täpsustav küsimus, palun!

Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud kultuuriminister! Kultuuripärandi ja kultuuriväärtuste digiteerimine loob hoopis uue reaalsuse ja ka uue suhtlusvõimaluse. Mina väga usun, et empaatiavõimeline Kultuuriministeerium on just nimelt see algataja, kes suudab luua uued kultuurisuhted, neid mõtestada ja anda kogu sellele välisdiasporaale ja väliseesti kogukondadele ka suhtlussilla Kodu-Eestiga. Kas ja kuidas liigub Kultuuriministeerium edasi just digiteeritud kultuurivaramuga, selle uue mõtestamise ja kaasamisega? Kas te näete võimalusi, kas tänu uutele digiteerimisprogrammidele on neid juurde tekkimas?

Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh küsimuse eest! Arvestades Eesti ambitsiooni kõiges, mis puudutab IT-d ja digilahendusi, siis kindlasti me tahaksime palju rohkem ja palju kiiremini, kui meil praegu võimalik on. Kõigepealt ma tahan meelde tuletada, et hea Riigikogu vastu võetud seadus, mis rakendus 1. jaanuarist s.a, tegi meist maailmas esimese riigi, kus seaduse järgi kogutakse digitaalselt kõiki trükiseid, mis Eestis ilmuvad. Me oleme maailma esimene riik, kellel on olemas täiuslik andmebaas alates s.a 1. jaanuarist, ja seda tänu kultuurikomisjoni ja ministeeriumi heale koostööle.

Mis puudutab meie ambitsiooni, siis pidevalt käib ju arutelu nende lahenduste ja selle üle, kui palju on meil ressursi ja kui palju üks või teine asi nõuab ressursi. Meie ambitsioon ei ole mitte piirduda ainult sellega, et me räägime sellest Eesti kontekstis. Kuna meil on suurepärane võimalus tõsta see teema Euroopa Liidu tasandile, siis me korraldame kohe oma Euroopa Liidu eesistumise algusfaasis ka rahvusvahelise konverentsi, mille keskmes on just nimelt see, kuidas tagada kultuuri kättesaadavus kaasaegsete digilahenduste abil. Ja seal ei ole kindlasti küsimus mitte ainult tehnilistes lahendustes, vaid ka üldse sellises teadvustamises ja mõtteviisi muutuses – kuidas me suhtume sellesse kultuuri, mida me loome, ja kas digilahenduste pakkumine on ainult turunduse küsimus või on tegu palju laiemaga kontseptsiooniga.

Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Täheldame, et ida pool on diaspora vähenenud ja lääne poolel suurenenud. Kas ja kus on selles valguses plaanis suurendada kultuuriesindusi?

Kultuuriminister Indrek Saar

Kultuuriministeerium on aja jooksul kogu aeg suurendanud kultuuriatašeede hulka. Teadupärast on meil eri riikides olemas kultuuriatašeed. Järgmist sammu ei oska ma veel kindla peale öelda. Muide, sellise vähendatud mahus lahenduse me viisime asjaolude kokkusattumuse tõttu just sisse Hiinas. Lisaks seal tegutseva eestlaskonna huvile oli olemas ka sobilik inimene, kes saab seda ülesannet osalise koormusega täita. Aga eks aeg näitab, kus on eestlaskonna enda huvid suuremad ja tegevus aktiivsem.

Teiselt poolt tähendab nende esinduste loomine loomulikult ka ressursivajadust ja ressursi on paraku alati piiratud hulk. Ma arvan, et kõige olulisem on siiski see, et me tagaksime piisavad vahendid selleks, et kõik need Eesti inimesed, kes elavad välismaal, saaksid võimalikult palju õppida ja praktiseerida eesti keelt. See on üks võtmeküsimustest – kas me suudame eelarvetes selle jaoks piisavat mahtu hoida.

Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Meil on rahvuskaaslaste programm ja ilmselt te ministrina olete sellega ju seotud, sh selle programmi juhtimisega. Kas see programm tegeleb pigem traditsioonilisemate töövormidega või on ka need moodsamad võtted, millele Krista Aru hetk tagasi viitas (digitaalne sild jms), teostatavad selle rahvuskaaslaste programmi kaudu? Äkki me vajame juurde veel mõnda programmi või mingit töövormi? Kuidas te arvate?

Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh küsimuse eest! Ma pean siinkohal täpsustama, et rahvuskaaslaste programmi nõukogu juhtimisse mina küll sekkuda ei saa. See on teise ministri haldusalas ehk siis selle nõukogu moodustab haridusminister. Ja nagu ma varem ütlesin, meil on olnud hea võimalus esitada sinna kaks Kultuuriministeeriumi esindajat. Jah, need üldiselt juba aastakümneid tagasi välja kujunenud Eesti kogukonnad välismaal kannavad ju ka endas mingeid traditsioone. Sellest tulenevalt on ka paljud nendest asjadest, mida selle nõukogu kaudu toetatakse ja tehakse, pigem traditsioonilist laadi. Aga ma jään siinkohal vastuse võlgu. Mul puudub praegu ülevaade sellistest algatustest, mis on otseselt seotud mingite digilahendustega.

Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

---

2. 13:11 Valitsemise kultuur

Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Arto Aas, palun!

Arto Aas

Aitäh! Härra peaminister! Kui me siin kuu aega tagasi rääkisime Tallinna linnast ja Keskerakonna juhtimisest, siis te hämasite ja tegite nägu, et te ei tea sellest teemast suurt midagi. Nädal aega hiljem hüppasite Tallinna valimiskampaania etteotsa ja olete edasi Keskerakonna Tallinna-tegemistega lähedalt seotud. Ma võtan olukorra Tallinnas lühidalt kokku. Kriminaalkorras süüdi mõistetud Keskerakonna volikogu liikmed keelduvad ametist vabastamast kriminaalsüüdistuse saanud Tallinna linnapead. Seetõttu ei ole linnapead, kes esitaks avalduse kriminaalsüüdistuse saanud volikogu esimehele, et asendada kriminaalsüüdistuse saanud Tallinna abilinnapea. Ja seda kõike on värskest võetud kommunikeerima kriminaalkorras süüdi mõistetud inimene. Mis mulje see jätab inimestele Eesti Vabariigist? Kas see on selline põhjamine valitsemiskultuur või pigem mingi maffialik valitsemiskultuur?

Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Riigikogu liikmed! Hea küsija! Kõigepealt kultuurist. Ma arvan, et kultuur peab nii kohaliku omavalitsuse kui ka riigi tasandil olema läbipaistev, peab kindlasti olema demokraatlik, peab olema selline, kus korruptsioonil asu ei ole. Te viitate sellele, et Tallinnas ei ole linnapead. Tõsi on see, et Tallinna

linnapea ei tööta Tallinna Linnavalitsuses juba 2015. aasta septembrist saadik. Siinkohal, hea küsija, ma kindlasti tunnustan praegust abilinnapead linnapea ülesannetes, Taavi Aasa, kes on tugevalt, professionaalselt ja sisuliselt linna juhtinud.

Ma arvan seda, mida ma olen ka varem öelnud, et Riigikogu saal ei peaks olema see koht, kus me räägime eri omavalitsuste tegemistest ja eri omavalitsuste valimistest. Ma saan aru, et see on teil väga keelel, sest olete ju ka oma linnapeakandidaadi Kristen Michali käinud välja väga võimsalt ja väga tugevalt. Nii et selles mõttes ma mõistan teie küsimust ja seda, miks te tahate omavalitsuse teemat nii väga siia Riigikogusse tuua.

Ma ei ole kunagi hämanud mingi linna teemade koha pealt. Vastupidi, ma olen öelnud välja, mida ma tean. Ma olen vastutanud oma sõnade eest ja vastutan oma sõnade eest. Te ütlete, et Tallinna tegemised lähevad mulle korda ja ma olen selle valimisvankri ees. Tallinna elanikuna lähevad mulle Tallinna tegemised väga korda – see vastab tõele. Oma erakonna esimehena ma teen loomulikult kõik selleks, et Tallinna elanikel läheks hästi, et Tallinnas jätkuks professionaalne juhtimine, jätkuks sisuline juhtimine, jätkuks juhtimine, millega suudetakse elanike muresid lahendada. Jah, see vastab tõele, et ma olen sellest eeskätt huvitatud kui Tallinna linna elanik.

Esimees Eiki Nestor

Arto Aas, esimene täpsustav küsimus, palun!

Arto Aas

Aitäh! No see hämamine jätkub. Kui te ise osalete pealinnas Keskerakonna kampaania avaüritusel, siis te tegelikult võtate ka vastutuse, te ei hoia pealinna juhtimisest eemale. Ja ei saa olla nii, et te tegelete ainult positiivsete asjadega, negatiivsete asjaolude eest vastutust ei kannu. Kui te juba sekkute Tallinna juhtimisse, siis tehke seda täielikult!

Olukord linnas on ju selles mõttes absurdne, et ametlikku linnapead Savisaart pole tõepoolest juba kaks aastat, küll aga töötab seal tosinkond tema nõunikku edasi. Mis takistab Keskerakonna fraktsioonil linnapead välja vahetamast? Mis takistab Keskerakonna fraktsioonil volikogu esimeest välja vahetamast? Need otsused on teie telefonikõne kaugusel, nagu me oleme viimase nädala jooksul näinud. Miks te ei tee neid otsuseid?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma palun veel kord vabandust Riigikogu liikmetelt, et me tõesti peame nii auväärset saalis arutama ühe omavalitsuse temaatikat, aga mul ei ole kuidagi võimalik valitsusliikmena öelda, et ma ei vasta oma ülemuste, Riigikogu liikmete küsimustele. Aga ma arvan, et meil on teie erakonnast kardinaalselt erinev arusaam kohaliku omavalitsuse ja riigi juhtimisest. Ja mulle tundub ka, et meil on kardinaalselt erinevad arusaamad erakonna juhtimisest.

Te kasutasite sõnu, et otsused on ühe telefonikõne kaugusel. Võib-olla tõesti on nii, et teie erakonna esimees helistab Kristen Michalile ja siis Kristen Michal kohe jookseb ja teeb seda, mida esimees ütleb. Meil see tõesti nii ei ole, täitsa siiralt ei ole. Ja ma pean meelega ja täiesti nimme oluliseks hoida ühe omavalitsuse tegemised ning riigi ja valitsuse juhtimine selles mõttes lahus. Keskerakonnas sellist, nagu te ütlesite, telefoniõigust ei ole. Selle üle oleks väga huvitav debateerida, kuidas selle telefoniõigusega siis Reformierakonnas on. Kindlasti oleks huvitav seda kuulata, aga ma oma erakonnale seda ei soovita. Nii et telefoniõigust ma oma erakonda sisse ei too.

Te ütlesite, et Keskerakonna kampaania etteotsa tuleb tema erakonna esimees. Loomulikult ma seisan Keskerakonna kampaania eesotsas. Siin pole kahtlust ka – erakonna esimehena ma võtan vastutuse selle eest. Ei, me ei räägi ainult positiivsetest asjadest, nagu te ütlesite, kuigi neid on tõesti väga palju. Minu teada on üle 90% pealinna elanikest rahul sellega, mis Tallinnas toimub. Ja ma loodan väga, et Tallinnas ei hakka kunagi pädemä selline telefoniõigus nagu teil. Aga me räägime ka tulevikust. Me räägime sellest, et lastele on vaja ühte tasuta huviringi. Me räägime sellest, et eakate pensionitoetus on vaja tõsta 100 eurole. Me räägime ka sellest, et tasuta ühistransport peab säilima.

Esimees Eiki Nestor

Arto Aas, teine täpsustav küsimus, palun!

Arto Aas

Ka kurtumum saab ju aru, et teie jutt on vasturääkivusi täis. Te ütlete, et Keskerakonna esimehena te vastutate, ja te loobite siin Keskerakonna valimislubadusi. Te osalesite just aktiivselt abilinnapea Sarapuu vallandamises, mille eest tuleb teile tunnustust avaldada. Te jäite sellega küll paar kuud hiljaks, aga vähemalt

langes lõpuks õige otsus. Kas te olete teinud ettepanekuid oma erakonna sees? Keskerakonnast on kujunenud tõeline riigipartei: te olete võimul Tallinnas, kus teil on monopol, te olete riigis võimul, nagu ka Ida-Virumaa suurlinnades ja enamikus suurtes omavalitsustes.

Tulen tagasi Tallinna juurde. Kas te olete teinud oma erakonnakaaslastele vähemalt ettepaneku vabastada need süüdistuste laviini alla sattunud linnaametnikud, et linnavõim saaks edasi minna, et linnaelu saaks edasi areneda, et Tallinna linna juhtimine ei oleks halvatud? Praegu ei saa isegi teatud ametialaseid positsioone täita, sellepärast et inimesed on kriminaalsüüdistuse all ja tegelikult pole päris linnajuhti olemas.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Hea küsija! Midagi ei ole teha, ma näen taas kord, et teie alatoonis on väga palju kibedust ja kibestumist. See ei ole poliitikas hea. See ei ole üldse elus hea, ei isiklikult teile ega kellelegi teisele. Sellest tuleb üle saada. Spordis on ütlemine, et kui kukud, tõuse püsti ja mine edasi.

Te räägite sellest, kuidas Keskerakond on võimul. Mina ütlen, et Reformierakond oli Eesti riigis võimul 17 aastat ja seda Eesti inimesed soovisid. Te suutsite leida konsensuse oma koalitsioonipartneritega ja oma programmilisi eesmärke ellu viia. Selle eest mina teid küll ei süüdista. Me võime vaielda nende programmiliste eesmärkide üle, aga selle eest, et te teostasite riigis võimu, tunnustus teie erakonnale.

Nüüd, te räägite sellest, et on ainuvõim. Ei ole! Nii nagu teid, on Eesti inimesed ka viis teist erakonda ja fraktsiooni siia Riigikokku valinud. Olgu nad Pärnust pärit või olgu nad Ida-Virumaalt pärit, aga nad on teinud oma valimispiirkonnas otsuse. Ma ütlen nii. Punkt üks: Arvo Sarapuu astus ise tagasi. Punkt kaks: selge see, et kui on nii tugev kahtlustus, siis selles valdkonnas ta ei saa edasi tegutseda ega olla. Te ütlesite, et see oleks võinud juhtuda mõni tund varem. Ma lihtsalt toon näiteks, et Kristen Michal astus minu teada tagasi siis, kui möödas oli 199 päeva, Maret Maripuu 101 päeva pärast, Atonen 246 päeva pärast. Mihhail Korb tegi riigimeheliku otsuse ja astus ühe päevaga tagasi. Nagu te ütlesite, oleks võinud olla mõne tunni operatiivsem, aga ma arvan, et see oli rohkem teiepoolne tähenärimine.

Esimees Eiki Nestor

Liina Kersna, palun!

Liina Kersna

Suur tänu, hea juhataja! Austatud peaminister! Nagu te soovisite, läheme edasi valitsemiskultuuri juurde. On ju üldteada, et kui valitsus teeb mõne otsuse, siis alati on sellel kriitikuid. Aga reeglina on valitsuse otsusel ka mõned toetajad. Valitsus on otsustanud lasta riigieelarve miinusesse ja kehtestada mitu uut maksu. Neid otsuseid on jõuliselt kritiseerinud Eesti Pank ja sõltumatutest ekspertidest koosnev eelarvenõukogu. Väga häälkalt on selle vastu olnud ka ettevõtjad. Ja minu küsimus on: kes on nende otsuste toetajad? Kes on teie liitlased?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Selles mõttes on teil õigus, et valitsus teeb tõesti otsuseid. Ja ma olen siinkohal loomulikult pidanud hästi oluliseks ka koostööd ja, ütleksin, kahekõnet valitsuse ja Riigikogu kui seadusandliku kogu vahel. Alles – see oli eile – ma saatsin ka nendest headest asjadest, mida Vabariigi Valitsus on teinud, väikese ülevaate näiteks teie fraktsioonile, Vabaerakonnale ja EKRE-le. Ma loodan, et te saite seda lugeda.

Te ütlesite, et me oleme teinud uusi makse. Aga kes on seda maksupoliitikat toetanud? Kõigepealt, kui me võtame pangandussektori, siis tegelikult tuli pangaliit läbirääkimistel Rahandusministeeriumiga ise välja ideega, kuidas saab nende sektoris rohkem Eesti ühiskonda tagasi panustada. Selle idee käis Eesti kõige suurema panga juht välja rahvusringhäälingu uudistes.

Nüüd teiseks, kui te küsite, kust on toetust tulnud, siis väga paljudest kohtadest. Näiteks majutusasutused, hotellid on selgelt välja öelnud, et käibemaksu tõus 14%-ni ei oleks nende arvates õiglane olnud. See on praegu 9%, valitsus jättis selle tõusu ära.

Ma arvan, et ka uudised, mis on nüüd tulnud majanduskasvu kohta, näitavad ikkagi seda, et Eesti inimesed on väga tugevasti sinna panustanud. See näitab seda, et Eesti ettevõtjad, kes võtavad riske ettevõtluses, on teinud väga tõsist ja järjepidevat tööd. Aga ma arvan, et see näitab ka seda, et loomulikult Riigikogu, aga ka valitsuse töö tulemusena on loodud väga kindel ja tugev raamistik, nii et me saame täna konstateerida sellist majanduskasvu, nagu viimases kvartalis oli.

Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Mul on seoses riigihalduse ministri vahetusega selline küsimus, et kas on oodata sisulist suunamuutust ka haldusreformi kulgemise koha pealt. Kas uue ministriga hoidutakse eelmise ministri rumalustest ja asjatundmatust lähenemisest? Toon näiteks Ida-Virumaa, Järvamaa, Harjumaa ja Pärnumaa. Kas vaatate eelmise ministri poliitika ja suunamuutuse üle? 15. juulini on see täiesti võimalik, teil on võimalus seda teha olemas.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma kindlasti arvan, et iga valitsuse liige, ka uus valitsuse liige, võtab koostööd Riigikoguga ja Riigikogu liikmetega väga tõsiselt. Aga ma ei saa nõustuda teie sellise hinnanguga. Palun vabandust, kui ma eksin, aga te kasutasite sõna "rumalust". Ma ei tahaks uskuda, et Vabaerakonna fraktsiooni liige siin auväärt Riigikogus sellist sõna kasutab, aga te vist ütlesite välja, et eelmise ministri rumalust. Ma siin ei nõustu teiega. Ma arvan, et Mihhail Korb on olnud oma valdkonda väga hästi tundev minister. Ta on väga palju ise kohapeal käinud minister, st lähtunud põhimõttest, et oma silm on kuningas. Ta on olnud ka väga avatud diskussioonidele ja aruteludele, et leida parim ühisosa. Siinkohal ma kindlasti tunnustan Mihhail Korbi tegevust. Olgem ausad, ühelt poolt sai ta ministriks tulles haldusreformi teema, mis oli juba jõudnud poole peale või sealt edasi. Teiselt poolt on ta ju välja töötanud väga selge visiooni ka riigireformi, maavalitsuste kohta. Ta töötab välja ka väga tugevat ja laiapõhjalist omavalitsuste rahastamismudelit. Nii et ma lükkan need teie hinnangud tema puhul kindlasti tagasi. Nüüd, te küsisite, kas midagi muutub. Ma arvan, et sellest põhimõttest, mis on haldusreformil olnud algusest peale, et teenused muutuksid kvaliteetsemaks, operatiivsemaks, inimestele kättesaadavamaks – olgu see ühistransport, olgu see sotsiaalvaldkond, olgu see haridusvaldkond –, lähtub ka uus minister.

Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

---

3. 13:25 Vene keel laulupeol

Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on kultuuriminister Indrek Saarele. Mart Helme, palun!

Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Teatavasti on Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart teinud ettepaneku, et laulupeol võiksid hakata kõlama ka venekeelsed laulud. Minu küsimus teile on selline. Kuna teema on tekitanud ühiskonnas üsna laia diskussiooni, siis missugune on teie isiklik seisukoht ja Kultuuriministeeriumi, ütleme, ametlik seisukoht selles küsimuses, kui see juba eksisteerib?

Kultuuriminister Indrek Saar

Aitäh, lugupeetud küsija! Ma saan siinkohal korruga väljendada nii enda kui Kultuuriministeeriumi seisukohta, sest hämmastaval kombel need kattuvad. Kõigepealt ma arvan, et minister ei saa – ja mina selles rollis ka kindlasti ei taha – kirjutada laulupeo korraldajatele ette, milline peab olema repertuaar. Ma ei tee seda ka teiste institutsioonide puhul, kes Kultuuriministeeriumi haldusalas töötavad.

Repertuaarivalikud, kunstilised valikud peavad olema loominguliste inimeste tehtud ning laulu- ja tantsupeol on selle jaoks programmitoimkonnad ja pealavastajad, kes neid valikuid teevad. Kui nemad arvavad, et selle loo jutustamiseks, mida nemad ise tahavad jutustada, on vaja kasutada viiteid mõnele teisele kultuurile või mõnele teisele keelele, siis on see nende vaba valik. Nemad lähtuvad oma parimast kaalutlusest, kuidas oma lugu jutustada.

Ma võin lähiminevikust ka näite tuua. 2009. aasta tantsupidu, mis kandis pealkirja "Meri", jutustas muu hulgas loo sellest, kuidas Eesti mehed randusid naabrite juures, küll Lätis, küll Soomes, küll Venemaal. Ja iseloomustamiseks seda, kuidas nad Venemaal vastu võeti, kõlas sellel tantsupeol ilus venekeelne laul "Ah võ, seni, moi seni". Minu andmetel inimestele väga meeldis – lugu sai räägitud, kõik olid rahul. Aga tõesti, mina ei saa teha inimestele ettekirjutusi, et nad ilmtingimata samasuguseid mudeleid ka oma järgmiste lavastuste loomiseks kasutaksid, või öelda, milliseid keelevalikuid nad seejuures tegema peaksid.

Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, esimene täpsustav küsimus.

Mart Helme

Aitäh! See on, kuidas ma ütlen, hästi tasakaalustatud ja pigem ametnikku kui poliitikut iseloomustav vastus. Teil on kindlasti olemas isiklik seisukoht. Ja te saate kindlasti ka repertuaarivalikut ja kõike kavandatavat mõjutada nii ministeeriumi ametkonna kaudu kui ka isiklikult. Selles ei ole mingit kahtlust, sest Eesti on nii väike ja kõik tunnevad kõiki. Seetõttu ma ka küsin. See oli kena näide, mille te tõite, aga see oli selline temaatiline näide. Hoopiski teine asi on see, kui repertuaari võetakse juba teadlikult ja tahtlikult mitte ainult venekeelseid, vaid ka ingliskeelseid, saksakeelseid ja muukeelseid laule ja palasid. Kas te arvate, et meie laulupeod peaksid minema internatsionaliseerumise teed või peaks need siiski jääma eelkõige Eesti pidudeks?

Kultuuriminister Indrek Saar

Ma tänan küsimuse eest! Enda arust ma väljendasin oma seisukohta üsna selgelt. Minu kui ministri – kui ametniku, nagu te nimetasite – seisukoht kattub minu kui looja ja sügavalt loomevabadusse uskuva inimese seisukohaga. Ma arvan, et kunstilise terviku üle otsustavad loojad. Nad peavad loomulikult silmas pidama, et seda tervikut luues on ühiskonnas mingid kirjutatud ja kirjutamata reeglid, kui kaugemale võib endale tähelepanu tõmbamisega minna. Aga see on loojate vastutus ja valik.

Ma rõhutan veel kord: mina ei pea õigeks seda, et minister ühel või teisel moel sellistesse programmidesse sekkuks või oleks lausa üks programmi kujundajatest. Mõõndustega võib öelda, et minu eelkäijad on siiski vahel laulupeol üles astunud, aga vist küll mitte päris repertuaari kujundanud. Aga see on olnud nende valik ja nad on teinud selle valiku sõltumata minu arvamusest.

Kunstis on minu jaoks alati olnud oluline, et see, mida kasutatakse eneseväljendusvormina, oleks põhjendatud, et seda ei tehtaks lihtsalt trikitamise pärast. Ja kui on põhjendatud kasutada keelt, mida oma koduse keelena kasutab iga neljas eestimaalane, siis on see kunstiliste juhtide valik.

Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, teine täpsustav küsimus.

Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Härra minister! Muidugi on väga mugav niimoodi distantseeruda kogu sellest teemast ja öelda, et see on hoopis võõras mure, sellega tegelevad teised inimesed. Kas te ei arva, et vene keele toomine laulupeole on üks järjekordne Eesti ühiskonda selgelt lõhestav samm ja et valitsuse ülesanne on niisugusest lõhestamisest hoiduda?

Kultuuriminister Indrek Saar

Mul ei ole selliseid andmeid ja ükski lõimumismonitooring ka ei kajasta seda. Järelikult ei ole see lõhestatus pärast 2009. aasta tantsupidu, kui seal kõlas venekeelne laul, väga märkimisväärselt kasvanud. See, et te, härra Helme, nõuate minu käest, et ma peaksin käituma nagu – pehmelt öeldes – valgustatud monarh või siis tsensor ja kehtestama piirid, mida laulupeo kunstilises programmis võib väljendada või mitte, tuleb mulle väga tuttav ette ühe eelmise küsijaga seoses, kes soovitas tungivalt peaministrile kasutada telefoniõigust. See on meetodika, mida nii nagu peaminister ei taha ka mina kasutada. See eristab meid kindlasti sellest ühisosast, mis teil on Reformierakonnaga. Ehk siis kõva käsi ja telefoniõigus ei käi meie poliitilise varamu juurde.

Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Erinevalt kolleegist ma arvan, et minister tõesti ei peaks aktiivse tegijana laulupeol kaasa lööma. Üks teie eelkäija käis laulupeol dirigeerimas. Ma loodan, et teie näitlejana ei lähe näiteks laulupidu konfereerima või midagi taolist tegema.

Aga küsimus on tegelikult tõsine. Meie noorte laulupeo teema on noortelt heliloojatelt ja noorte dirigentide juhatusel noortele. Kui meil oleks Eestis mõni noor, vene rahvusest, populaarne ja tasemel helilooja, siis ma arvan, et ka tema loominguga oleksid selle laulupeo repertuaari kokkuseadjad tõenäoliselt arvestanud. Aga neid ei ole. Ma arvan, et mälumänguritelegi meenub vene heliloojatest Eestis ainult Galina Grigorjeva. Mis te

arvate, miks see nii on? Kas olete selle üle mõelnud, miks vene rahvusest tegijaid lihtsalt ei ole?

Kultuuriminister Indrek Saar

Täna küsimuse eest! Kõigepealt ma katsun arvestada selle teie soovitusel mitte konfereerida laulupidu. Ma loodan, et te ei sea selliseid piiranguid enda heale kolleegile Ain Lutsepale. Ta oleks kindlasti laulupeo juhtijana väga väärikas ja ka Riigikogu liikmed võiksid ju aeg-ajalt seda teha. Eks nendele kehtestatavad piirangud ja normid kipuvad sarnanema valitsusliikmete omadega. Nii et ma loodan, et te absoluutse piiranguna seda siiski ei käsitle. Kui see on kunstiliselt põhjendatud, siis võiks ju ka mõni Riigikogu liige osaleda.

Ma ei oska tuua statistikat, kui paljud Eesti noortest heliloojatest nimetavad või peavad ennast rahvuselt venelaseks. Kindlasti neid on ja nende seas on kindlasti ka andekaid. Aga ma tõesti seda statistikat, kui palju neid on, tuua ei oska. Ma tuletan meelde, et laulupidu on nii nagu kogu muu looming osa meid ümbritsevast maailmast. Ja kunstiliselt tervikut kindlasti mõjutab see, mis meie ümber maailmas toimub. Laulupeo repertuaari on pidevalt lisandunud uusi laule ja tantsupeole uusi tantse. Need kõik peegeldavad seda, mis toimub laiemalt meie ümber, mitte ainult seda, mis toimub otseselt Eestimaal.

Me ju ei ela ainult mälestustes. Kuigi laulu- ja tantsupeoga me jätkame ühte traditsiooni, on see ajas muutuv ja peabki olema ajas muutuv, selleks et noored inimesed ei tunneks ühel hetkel, et tegemist on kopitanud museaaliga, mis ei paku neile enam huvi. Õnneks on otse vastupidi – noorte soov laulu- ja tantsupeol ning laulukoorides ja tantsuringides osaleda on viimastel aastatel järjest kasvanud.

Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud minister! Ma kahtlemata sümpatiseerin teie suhtumist, et telefoniõigust ei ole vaja kasutada. Ja ma arvan, et te saite siin millestki valesi aru. Keegi ei ihale kõva kätt. Me soovisime teada saada ministri seisukohta, sest küsimus on tegelikult väga põhimõtteline.

Laulupidu on eestlaste identiteedi üks tugisammas ja kui seda hakatakse multikultistama või mitmekeelestama, siis on see meie identiteedi teadlik ja süstemaatiline lammutamine. Eesti põhiseadus räägib Eesti riigist kui eesti kultuuri kandjast ja Kultuuriministeerium peaks olema see instrument, mis tegeleb iga päev eesti kultuuri taastootmisega, mitte multikultuursuse edendamiseks.

Probleem on see, et meie kultuuriminister teie isikus ei taha kuidagi seisukohta võtta. Miks teil on nii raske öelda, et Eesti laulupidu on eestlaste kultuuriline suursündmus, mida ei ole vaja n-ö kaasajastada? Põhjus, miks noored lähevad laulupeole, on see, et nad ammutavad sealt oma rahvustunde tuge.

Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

Martin Helme

Palun andke seisukoht!

Kultuuriminister Indrek Saar

Eks vastus sellele, kuidas erineb meie arusaam sellest, mis toimub maailmas meie ümber, milline ta üldiselt välja näeb ja ilmselt ka tulevikus välja näeb, on ka teie erakonna nimes sees – Eesti Konservatiivne Rahvaerakond. Selle viimase sõnavõtuga te rõhutasite veel kord ka varem teie suust kõlanud seisukohta, et eesti kultuur tuleks panna muuseumisse vitriini taha, säilitada sellisena, nagu ta kunagi oli. Ma ei tea täpselt, millist aega te taga igatsete: kas Pätsu aega, kui Päts isiklikult otsustas, millised kirjanikud peaksid saama riigipalgale ja millised mitte, või millist ajahetke te tahaksite ära fikseerida, et sinna pidama jääda.

Mina arvan, et ainult selline rahvuskultuur on elujõuline, mis aktiivselt suhestub enda ümber ja mujal maailmas toimuvate kultuuriruumidega. Kui sellega ei suudeta suhestuda, siis kultuur paraku ei arene ega ole elujõuline. Seega me peame olema valmis ka selleks, et meie loojad, kes on need meediumid, kes peegeldavad meile seda, mis maailmas toimub, sõnastavad seda ümber ja viivad selle kunstilisse vormi, et me saaksime imelistel hetkedel katarsise sellest loost, mida nad meile jutustavad. See, milliseid valikuid nemad selle juures teevad, peab olema demokraatlikus riigis nende kätes. Kultuuriministeerium ei kehtesta neile kvoote ega piiranguid, kuidas neid asju teha. Sellisel juhul ei oleks neil enam loominguvabadust. Ja mina seda kindlasti toetama ei hakka, olgugi et ma näen, et teil see ihaldus on.

Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

---

4. 13:38 Eesti majanduse olukord

Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Andres Ammas, palun!

Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Tahan teiega koos jätkata teemat, mille puhul võib tunduda, et me oleme siin infotunnis juba kõigest rääkinud, aga vahepeal on mõned asjaolud muutunud. See on eelarve tasakaalu või defitsiidi küsimus, teisisõnu hinnang sellele, millises majandustsüklis me oleme, kas pigem tugevas või nõrgas.

Mind ajendas täna seda teemat uuesti ette võtma eile loetud Eesti Panga presidendi intervjuu. Ardo Hansson ütleb taas kord, et tema arvates oleme praegu pigem tugevas kui nõrgas majandustsüklis, majandusaktiivsus on kõrge ja majanduse täiendav stimuleerimine, mida teie valitsus kavandab, ei ole vajalik ega asjakohane. Kas teie jaoks, lugupeetud peaminister, on vahepeal ilmnunud täiendavaid asjaolusid, täiendavat infot, mis võib-olla õigustaks varasemate otsuste ülevaatamist?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Nii nagu teiegi täna ka mina selle keskustelu eest, mis meil teiega on Eesti majanduse teemadel olnud. Ma arvan, et see ei ole mitte mööda külge maha jooksnud, vaid andnud kasu mõlemale poolele. Ja ma loodan, et me tulevikus jätkame seda teemat.

Kui te küsite, kas midagi on muutunud, siis nii nagu teie teate, tean ka mina, et meid on tabanud positiivne üllatus. Me näeme positiivset muudatust, mis näitab seda, et selle aasta esimeses kvartalis oli majanduskasv 4,4%. Aga ma arvan, et sellesse protsenti ei tasu nüüd kohe kinni jääda. Me peame ka natukene laiemalt vaatama, mis sektorid on selle majanduskasvu andnud, kas ainult üks sektor või on neid rohkem. Ka siin me näeme positiivseid märke – sektoreid on rohkem kui üks, st see kasv ei põhine ainult ühel valdkonnal või ühel sektoril.

Ühelt poolt me näeme seda, et tööstusel läheb paremini. Teiselt poolt me näeme seda, et ehitussektoril läheb paremini, ehitussektor on muutunud aktiivsemaks. Ja kolmandalt poolt me näeme seda, et sisenõudlusele orienteeritud sektoritel on läinud paremini. Nii et selle põhjal võib öelda, et majanduskasv on olnud pigem laiapõhjaline kui kitsapõhjaline. Samas, kui te küsite, kas tasub üle vaadata riigi eelarvestrateegiat, siis me lähtume ju ikkagi sellest, et eelarvepoliitika otsuste tegemisel kasutab valitsus sõltumatute ekspertide ja spetsialistide sisendit, nende hinnangut ja analüüsi. Ma rõhutan veel kord, et sõltumatute inimeste hinnangut ja analüüsi. Uus hinnang tuleb augusti lõpus, septembri alguses.

Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, esimene täpsustav küsimus, palun!

Andres Ammas

Lugupeetav peaminister! Me oleme ju vahepeal saanud teada ka Euroopa Komisjoni seisukoha ja muid kindlasti Eesti suhtes väga sõltumatute ekspertide arvamusi. Aga ma tulen veel kord selle Ardo Hanssoni intervjuu juurde. Eelarve baasseaduse sellisel kujul muutmine, nagu teie valitsus plaanib, rikub meie arvates meie rahva kindlustunnet tuleviku suhtes. Ja kui tsiteerida härra Hanssonit, siis ta ütleb seal intervjuus just nii: "Seadus peaks mingil määral siduma ka valitsuste käsi. Ei ole nii, et teed, mida tahad. Kui kõik usuvad, et raamistik püsib, siis on kindlustunne tuleviku suhtes. Kui seadust pidevalt muudetakse, siis hakatakse arvama, et valitsused teevad, mida tahavad." Kuidas te härra Hanssoni seisukohta kommenteerite?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Eks siia diskussiooni võib tuua erinevaid Eesti Panga hinnanguid. Üks on see, mille tööite teie. Mina olen lugenud, et Eesti Pank on öelnud ka seda, et tuleb teha väga põhimõttelisi muudatusi madalat või keskmist palka teenivate inimeste puhul. Ma olen lugenud ka sellist Eesti Panga hinnangut, mille järgi – tõsi küll, seal on vaidlus, kas lühiajaliselt või pikemas perspektiivis – tegelikult tuleb teha investeeringuid Eesti

majandusse.

Nüüd ma tulen oma vastusega selle juurde, et meil on kaks võimalust. Kas me lähtume samast rajast, mida me oleme siin Eestis käinud viimased kümmekond aastat ja mis ei ole meile tegelikult andnud seda majanduskasvu, mida me kõik oleme oodanud, hoolimata sellest, kas me oleme Reformierakonnast, Vabaerakonnast, EKRE-st, Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast, IRL-ist või Keskerakonnast? Me teame ka seda, et on päris palju küsimusi, mis on Eesti ühiskonnas viimase kümne-viieteist aasta jooksul lahendamata: tervishoiupoliitika, pensionireform, madalat ja keskmist palka saavate inimeste sissetulek. Jah, need kõik nõuavad ka kulutusi riigieelarvest. Ma arvan, et üks võimalus seda kõike katta on parema majanduskasvuga riigis.

Me lähtume sellest põhimõttest, et meie senine majanduskasv, ütleme, mis oli enne viimast 24 tundi, ei ole saavutanud oma potentsiaali. Ja me tõesti praeguse valitsusega arvame, et tuleb teha muudatusi. Need küsimused tuleb ära lahendada: tervishoid, pension, madalat ja keskmist palka saavate inimeste sissetulek. See on positiivne sõnum, mis on viimase 24 tunni jooksul tulnud seoses majanduskasvuga. Samas ma arvan seda, et ainult sellest ei tohiks nüüd lähtuda. Nagu ma ütlesin, Rahandusministeeriumi sõltumatute spetsialistide uus hinnang, uus analüüs tuleb augusti lõpus, septembris.

Esimees Eiki Nestor

Aitäh, härra peaminister! Andres Ammas, teine täpsustav küsimus, palun!

Andres Ammas

Lugupeetav peaminister! Meedia teatel jätkuvad just täna teie konsultatsioonid IRL-i ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna juhtidega kõigi maksuseaduste teemal. Me jälgime seda siin huviga, lootes, et mõned võib-olla kergekäeliselt vastu võetud otsused ka üle vaadatakse. Kas ka eelarve baasseadus on nende konsultatsioonide osa? Kas te olete sellest rääkinud? Kas te kavatsete sellel teemal aru pidada?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma pean siin kõigepealt täitsa siiralt tunnustama mõlemat partnerit, nii sotsiaaldemokraate kui ka Isamaa ja Res Publica Liitu, loomulikult ka mõlema esimeest. Meie arutelud on olnud väga konstruktiivsed ja väga sisukad. Ja ütlen ka, et need on alati olnud parimat lahendust otsivad arutelud. Vastab tõele, et me täna õhtul peale kella seitset jätkame neid arutelusid. Kindlasti ma võtan ka selle sisendi kaasa, mida teie Vabaerakonna nimel üldjoontes ütlete – teha Eesti riigi eelarvet ja riigi eelarvestrateegiat veel paremaks. Ja ma arvan, et see on praegusele koalitsioonile oluline, st loomulikult kuulata ka opositsioonierakondade poliitikute arvamusi.

Nüüd, te räägite riigieelarve baasseadusest. Kogu riigieelarve temaatika on ju praegu selles mõttes laual. Laual on teatud maksupoliitilised sammud, mida me oleme arutanud. Mulle tundub, et päris tõsise analüüsi tulemusena oleme jõudmas ka paremale kokkuleppele, kui mõni aeg tagasi. Millest me lähtume? Kindlasti me lähtume sellest, mida ma olen siin ka varem öelnud, et uus eelarvereebel on varasemast paindlikum. Aga ka selle järgi peab Eesti eelarve olema keskmiselt struktuurses tasakaalus – sellest me kindlasti ei tagane. Põhimõtte seisneb selles, et kui varasematel aastatel on riigieelarved olnud ülejäägis, siis nende arvel võib eelarve olla puudujäägis kuni 0,5% ulatuses SKT-st. Ja riigi eelarvestrateegia 2018–2021 kohaselt saavutatakse struktuurne tasakaal aastal 2021. Seda, et struktuurset tasakaalu kuidagi kaugemale nihutada, ei ole keegi lauale pannud. Seda ei ole olnud.

Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Nii Ardo Hanssoni intervjuust kui ka Riigikontrolli auditist Rail Balticu kohta tuleb väga selgelt välja sõnum, et riigil ei ole praegu kohustust ega ka mitte mingisugust majanduslikku vajadust mätta riigieelarvelisi vahendeid betooni ja rauda. Liiatigi ütleb Riigikontrol oitse välja, et eelnõudes, seletuskirjades ega kokkulepetes ei ole mitte kuidagi selgelt välja toodud, milline rahaline kohustus riigile nende eelnõude või lepingutega võetakse.

Ehk minu küsimus on, kes ja kuidas vastutab 10, 15 ja 20 aasta pärast nende poliitiliste otsuste, nende eelnõude eest, mida Riigikogule jälle – ma kasutan taas kord seda mõistet – kurku topitakse ja mis ei kindlusta meie uute põlvkondade tulevikku. Kas Sven Sester või Jüri Ratas? Kuidas te selle eest vastutate? Ja kuidas te saate öelda, et meie riik ...

Esimees Eiki Nestor

Aitäh-aitäh!

Külliki Kübarsepp

... pole finantsiliselt uppi minemas?

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõige selgemalt on poliitikute vastutus ju alati seotud valimistega. Aga, auväärt küsija, kui teie 10-15 aasta pärast kutsute minu, Jüri Ratase välja ja küsite, kuidas need asjad on olnud, siis ma kindlasti tulen ja diskuteerin teiega nendel teemadel. Selles ei ole kahtlust.

Nüüd, te nimetasite Rail Balticut. Meil on riigi eelarvestrateegias nähtud ette perspektiiv järgmiseks neljaks aastaks: 2018, 2019, 2020 ja 2021. Nii on riigi eelarvestrateegia ette näinud. Me teame, et Rail Balticu puhul on üks põhilisi arutelusid see, mis saab olema Eesti kaasfinantseerimise suurus perioodil 2021-2027. Me töötame selle nimel, et see oleks sama suur, kui see on praegu, suurusjärgus 15%, 19%, kuni 20%. Selleks on ette nähtud ja välja öeldud, et perioodil 2015-2025 me palume Eesti maksumaksja käest Rail Balticu investeeringuteks 268,5 miljonit eurot.

Need on need teemad, mis on seoses Rail Balticuga laual. Ma arvan, et see ongi põhimõtte küsimus, kas me toetame seda, et Eesti saab endale kiire, operatiivse ühenduse Kesk-Euroopaga läbi Balti riikide, või ei toeta. Kas me peame oluliseks seda investeeringut, mida Eestil on võimalik Euroopa Liidust taotleda - üle miljardi euro -, või ei pea? Mina ütlen teile välja, et mina pean oluliseks seda, et meil on kiire ühendus Balti riikide ja Kesk-Euroopaga, et me saame tänu Rail Balticule ka Skandinaaviaga paremad transpordivõimalused. Ma pean oluliseks ka seda, et see annab Balti riikide sees operatiivsema ühenduse, rääkimata näiteks Tallinna ja Pärnu vahelisest ühendusest.

Esimees Eiki Nestor

Aivar Sõerd, palun!

Aivar Sõerd

Austatud peaminister! Te mainisite oma vastuses Andres Ammase küsimusele investeeringute vajadust ja viitasite ka Eesti Panga presidendile. Te olete investeeringutega põhjendanud ka võlgu elamist, eelarve defitsiiti ja reservide kasutamist. Ja te olete toonud sellise näite, et järgmine aasta on investeeringud läbi aegade kõrgeimal tasemel, aga eelarve maht on ka läbi aegade suurim.

Kui me vaatame valitsussektori investeeringuid protsendina SKT-st, siis näiteks aastal 2007 oli see 6,6%, kui Keskerakond oli ka valitsuses. Aga järgmisel aastal on see teie kavandatud eelarvestrateegias 5,35%. Ja 6,6 on ikka palju suurem kui 5,35! Ma küsin, miks te avalikkust eksitate. Investeeringute kasv on teil tegelikult ikka väga tagasihoidlik - see kasv on järgmine aasta 160 miljonit. Samas te võtate reservidest 137 miljonit, mis on teie enda mulle antud number, ja juurde ka veel laenu ligi 200 miljonit.

Esimees Eiki Nestor

Aitäh, Aivar Sõerd! Suur tänu, Aivar Sõerd!

Aivar Sõerd

Miks te eksitate avalikkust investeeringute jutuga? See ei tee valitsusele au.

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Üldpõhimõtte on tegelikult ettevõtluses ja erasektoris, aga ma arvan, et ka avalikus sektoris selline: kui ei investeri, siis samme edasi ei astu. Tootlikkus ei tõuse ja majanduskasvu me ei näe. Nii et ma olen igal juhul selle poolt, et ka avalik sektor teeks arukaid, nutikaid ja tõsiseid investeeringuid Eesti majandusse, Eesti keskkonda.

Me võime ju selle üle vaielda, kas infotehnoloogilised investeeringud, mida praegune koalitsioon plaanib, on vajalikud või ei ole vajalikud. Mina arvan, et on, et see kuvand, mille me infotehnoloogias oleme Eestis saavutanud tänu mitmele valitsusele ja Riigikogule, vajab edasiarendamist. Kui teie Reformierakonnas ütlete, et neid investeeringuid ei ole Eesti inimestele vaja, et kiiremat internetti ei ole vaja, siis mina vaidlen sellele vastu. Kaitseinvesteeringutega on samamoodi. Selleks, et tõsta meie kaitsevõimet, on vaja teha lisainvesteeringuid.

Aga investeeringud ei tohi loomulikult viia tasakaalust välja Eesti majandust ega puudujääki meie eelarvet. Meie näeme, et need strateegilised investeeringud (ka taristusse ja rahvusvahelisse konverentsikeskuste) aitavad Eesti majandusel edasi sammuda, aitavad Eesti majandusel seda potentsiaali saavutada. Te võrdlete siin aastaid 2007 ja 2017. Te teate väga hästi, et aastatel 2008–2009 algas kriis, st neid ajajärke ei saa võrrelda.

Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

[Üles Tagasi](#)

---

5. 13:53 Majandus

Esimees Eiki Nestor

Nüüd küsib Jürgen Ligi peaminister Jüri Rataselt. Palun!

Jürgen Ligi

Aitäh! Härra peaminister, te kiitsite siin meie diskussiooni, mis on kuude jooksul olnud. Minu jaoks on see küll olnud teie demagoogiline monoloog, kus te olete paberilt mingit jama ette lugenud.

Me oleme teile siiani kinnitanud, et majandus ei vaja elavdamist, et struktuurset miinust ei tohi tekitada. Teie olete aga vastanud, et majandus vajab elavdamist, mida Eesti Pank ega eelarvenõukogu ju ei kinnita, ja te tõmbate ettevõtjaid käima. Ettevõtjad on käima tõmmatud küll, aga raevu mõttes. Nad on väga kurjad selle loba peale. Nad ei ole kunagi olnud nii kurjad valitsuse peale.

Õelge nüüd, kas te olete oma mõtlemises ka midagi nihutanud peale seda, kui statistika näitas, et hinnang majandustsüklile vastab kriitikute arvamusele, mitte teie arvamusele. Ja palun ärge rääkige sellist loba, et me tahame vaielda IT-investeeringute teemal, nagu te eelmises vastuses ütlesite. See on ikka päris häbematu komme konkreetsele küsimusele nii vastata.

Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Palun teil ikka aja sisse mahtuda!

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Eks teie saate ju iseloomustada meie arutelusid erinevate sõnadega. See, mis ma tunnustasin, oli Andres Ammase küsimus ja ütlus või hinnang, et me oleme siin arutanud neid teemasid. Tõesti oleme arutanud. Oleme olnud ka erinevatel seisukohtadel, aga arutelu on olnud. Ja ma loodan, et see arutelu jätkub.

Nüüd, kui teie ütlete, et majandus ei vaja elavdamist, siis mina arvan, et majandus vajab tuge, vajab stimuleerimist ja vajab ka elavdamist. Seda on meile näidanud viimaste aastate majanduskasvu numbrid, mis selgelt ei ole Eesti ühiskonda rahuldanud. Sellisest tasandist nagu selle aasta esimese kvartali majanduskasv 4,4% me saime viimati rääkida aastal 2012. Sellest on päris palju aega möödas. Ja päris palju keerulisi küsimusi on Eestis olnud selle aja jooksul lahendamata – nii need kolm reformi, nagu ma siin varem ütlesin, kui ka põllumajandussektori ja kohalike omavalitsuste rahastuse teemad.

Vaatame korraks veel selle viimase protsendi sisu. Me näeme seda, et ekspordisektoril läheb paremini, läheb aktiivsemalt, mis on otseses seoses sellega, et ka tööstussektor on viimases kvartalis kasvanud. Me näeme ka seda, et kasvanud on investeeringud masinatesse ja seadmetesse. Ja olgem ausad, natukene on paranenud ka tootlikkuse pilt. Need kõik on head märgid. Aga ma arvan, et nendest märkidest ei tasu sattuda vaimustusse, vaid tuleb olla kahe jalaga maa peal.

Esimees Eiki Nestor

Jürgen Ligi, palun!

Jürgen Ligi

Härra Ratas, me ei vaimustu nendest numbritest, ammugi mitte teist ega teie vastustest. See, mida teie elavdada tahate, on ehitus, kus on selge peadpööriv kasv. See, mida te kiidate, on ekspordinõudlus, mis ei

ole teie elavdada. Te õigustate tegelikult oma eelarvepoliitikat, mis tähendab, et teie elate võlgu ja kärpima peab see valitsus, kelle ajal lõpeb suuresti ka euroraha ära.

Õelge palun, kuidas te seda seletate. Ma ei räägi seda ainult enda nimel, ma räägin seda ekspertide nimel. Ka Eesti Pank räägib sama juttu. Palun seletage ära, milles te olete targemad kui Eesti Pank ja eelarvenõukogu! Opositsioonist ma ei räägigi – temast te olete nagunii sõnakam, teile jääb vastamisel viimane sõna. Aga palun seletage ökonomistile niimoodi, et teid ei oleks kole kuulata!

Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ei, me kindlasti ei ela võlgu tuleviku arvel ja seda näitab ka kõige olulisem dokument, milleks on riigi eelarvestrateegia. Ja riigi eelarvestrateegia kohaselt saavutatakse struktuurne tasakaal aastaks 2021. See valitsus ei ole teinud mitte ühtegi sellist dokumenti, mis näeks ette, et tänase valitsemise arvel saab tulevikus olema defitsiit.

Hea küsija, teie mitmest küsimusest loen ma välja, et te ei olnud varem saalis. Aga ma ütlen teile, et see viimane majanduskasvu number on kindlasti tunnustus Eesti elanikele. See on tunnustus Eesti ettevõtjatele ja omanikele. Aga ma arvan, et selle taga on olnud ka mitme valitsuse ja Riigikogu õige lähenemine – luua see kõige parem raamistik Eesti ettevõtlusele, et me näeksime kõrgemat majanduskasvu.

Loomulikult on Eesti avatud majandusega riik. Me näeme majanduskasvu paranemist, teatud nihet ka meie ekspordipartnerite või ekspordiriikide puhul. Ka see annab meile kindlust juurde. Nii et ma usun, et kõik need sammud kokku, ka need sammud, mida valitsus on võtnud bürokraatia vähendamisel või näiteks ettevõtluskontode loomisel või investeringute tegemisel, aga ka väikeste ettevõtete käibemaksudokumentatsioonist vabastamisel, aitavad parandada meie ettevõtluskeskkonda.

Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Austatud valitsusliikmed! Infotund sai otsa.